

СТАНОВИЩЕ

от: проф. Албена Вуцова

Относно разработен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор по икономика“ по научно направление **3.8. Икономика и управление по отрасли**

Тема на предложениния текст: „Инвестиции в нови технологии в средното образование като инструмент за интервенция насочен към повишаване на ефективността на образователния процес“

Автор на предложениния текст: Теодора Върбанова Върбанова

1. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представената работа се състои от увод, изложение (в пет глави), заключение и библиография с общ обем 125 стр., 11 фигури, 13таблицы, 5 графики и 1 приложение. Цитираната литература обхваща 72 източника, от които 11 са на български език и 61 на английски език. Във връзка с дисертационния труд са направени пет публикации – две на български език и три на английски език.

Основните части имат следните характеристики:

- Увод , който обхваща мотивацията за написване на дисертацията, обект, предмет и теза на изследването, а както и необходими методически уточнения.

- Първа глава е с теоретичен характер, разглежда и анализира методи и модели, свързани с анализа на инвестициите в образователни иновации. Направен е преглед и анализ на съществуващите научни публикации по темата, както и на специализирана литература. Основните изводи са, че инвестициите в средно образование трябва да са дългосрочни, но и съпроводени с промяна на метода на преподаване и образователното съдържание. Адекватна и насочена държавна политика на инвестиране в средното образование води до повишаване на БВП.

- Втора глава е посветена на анализ на изследвания на различни международни организации по темата. Проучени са различни влияния на политиката на инвестиции в образованието върху качеството на обучителния процес. Изводите от нея са, че при инвестиции в образованието, хардуерният компонент е задължителен, но не е определящ по отношение на резултатите, показани от учениците, а съотношението брой ученик за компютъризирано работно място няма значимо влияние върху резултатите и респективно върху ефекта от преподаването. Разгледани са и националните изследвания относно приложението на нови технологии в образованието.

- Трета глава представлява изследователски анализ на обекта на изследването, като са анализирани предоставените данни по отношение на размера на финансиране, получен от училищата в рамките на Национална програма „ИКТ в образованието“ на Министерство на образованието и науката за периода 2012 – 2015 година.

- В четвърта глава е направен анализ на влиянието на: инвестиции в ИКТ върху резултати на национално външно оценяване/матури. Използваният метод е клъстерен анализ, използваната методология е стандартна двустъпкова клъстеризация. Установено е, че инвестициите са ефективни, ако са съпътствани с допълнителни инвестиции. Анализирани са компоненти и критерийния апарат на НП „ИКТ в образованието“, като са посочени силните и слабите им страни. Отчетени са и основните насоки на „Digital Agenda“ в частта, касаеща образователния процес. Анализът е добра основа при подготовката на новия програмен период както на оперативните, така и на националните програми за образование. Основният извод е, че за постигане на устойчиви успехи много по-ефективно би било прилагането на дългосрочни и предвидими програми, чрез които училищата да могат да реализират проекти, водещи до трайна промяна в методиката на работата.

- В Пета глава са представени и анализирани данните от анкета-интервю с директорите на 10 % от училищата, попадащи в извадката. Основният извод от това изследване е, че ролята на подобни инвестиции е важна и влияе върху резултатите, но се осъзнава по-късно от бенефициентите на програмата.

- Заключение е включва описание на приносите и ограниченията на изследването, някои насоки за бъдещи изследвания и приложими практически ползи от труда.

2. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Разработената методика е авторска и оригинална, стъпваща на добри идеи от разнообразни източници, но и изградена (а по-късно реализирана) изцяло от автора.

Споменавайки за достойнствата на предложения текст, трябва да се отбележат и множеството разгледани разнообразни мнения на български и чужди изследователи, които обогатяват гледната точка на автора.

3. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Настоящият дисертационен труд извежда следните приноси:

- Изготвен е клъстерен анализ, чиито резултатите доказват, че въздействието върху учениците от използването на ИКТ се обуславя не само от наличните хардуерни технологии. Аргументирана е необходимост от измерване на ефекта от въвеждане на новата методика на компютърно съпроводеното обучение върху образователните резултати;
- Направен е задълбочен анализ на компоненти и критерийния апарат на НП „ИКТ в образованието“, доказващ, че инвестициите в нови технологии са комплексен процес и необходимо условие за изграждане на дигитални компетенции;
- Идентифицирани са причините от риск за технологичното изоставане и съответно неговото дългосрочно въздействие върху качеството на образователния процес.

4 Оценка на приложения Автореферат

Авторефератът съдържа основните резултати от дисертационния труд. Той е разработен в съответствие с изискванията. В съдържателно и структурно отношение съответства на дисертационния труд. Справката за приносите е коректно направена, а приносите са добре открити.

5. Оценка на публикациите свързани с дисертацията

Представени са пет публикации:

1. Public funding of ict in bulgarian school education (2012-2015)
2. National program for implementation of ict in bulgarian education: analysis and key learnings
3. Measuring and analysing impact of investments in new technologies in school education
4. Публично финансиране на икт в българското средно образование (2012-2015),
5. Инвестиции в образование, инвестиции в нови технологии: предизвикателства, проблеми и реалности,

Всички те имат отношение към темата на дисертацията.

6. Заключение

Дисертационният труд напълно отговаря на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане в Софийски университет „Св. Кл. Охридски“. Всичко това ми дава основание да

препоръчам на почитаемите членове на Научното жури да присъдят на докторанта Тедора Върбанова Върбанова образователната и научна степен „Доктор“.